

KJV 2011-2012 (GROEP 6)

De hemel van Heivisj / Benny Lindelauf (door Sara Standaert)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Benny Lindelauf (Sittard, 1964) luisterde vroeger graag naar de verhalen die zijn oma vertelde. Verhalen over haar jeugd, maar ook sprookjes. Toen hij ouder was ging hij naar de Theaterschool in Amsterdam. Hij speelde en danste in verschillende (jeugd)theaterproducties. Maar als hij even niets te doen had ging hij, geïnspireerd door de verhalen van zijn oma, zinnen schrijven.

Inmiddels heeft Benny Lindelauf van schrijven zijn beroep gemaakt, en geeft hij er les in aan mensen die ook willen leren schrijven. Zijn eerste boek *Omhoogvaldag* verscheen in 1998. Daarna volgden onder meer *Schuilen in een jas* en *Negen Open Armen*. Voor dat laatste boek ontving hij de Gouden Zoen 2005 en de Thea Beckmanprijs 2004. Benny Lindelauf houdt van theater en schrijft regelmatig teksten voor jeugdtheatergezelschappen. Met *De hemel van Heivisj* won hij de Woutertje Pietserse Prijs 2011 en de Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs 2011.

Kort samengevat

Zuid Limburg, 1938. Fings droom is zojuist in duigen gevallen. Ze mag niet doorleren voor onderwijzeres, ze moet gaan werken bij de Sigarenkeizer. Het werk stelt niet veel voor: ze wordt oppas van Liesl, het eigenaardige nichtje van de vrouw van haar baas. Maar dan breekt de Tweede Wereldoorlog uit en Liesl blijkt in groot gevaar. De enige die haar kan helpen is Fing. Als het noodlot onafwendbaar lijkt, krijgt Fing op wonderbaarlijke wijze hulp. Niet van mensen maar van een mijnpaard genaamd Heivisj en een stokoude linde. Maar zal de redding op tijd zijn?

Suggesties vóór het lezen

- De titel *De hemel van Heivisj* onthult weinig tot niets over de inhoud van het boek. Laat de juryleden vóór ze het boek lezen neerschrijven of vertellen waar zij aan denken bij het lezen van de titel. (Je kan deze oefening eventueel uitbreiden met *Negen Open Armen*, het vorige boek van Benny Lindelauf.)

Op de eerste pagina speelt de schrijver met zijn titel: Fing wordt naar 'de hemel' gestuurd, naar de directrice van haar school. Daar krijgt ze zicht op een wondermooie toekomst die helaas kort daarna aan diggelen wordt geslagen.

- Vraag de jongeren mooie of inspirerende zinnen neer te schrijven.

- Mocht er iemand zijn binnen je groep die ‘Negen open armen’ reeds gelezen heeft: laat die er kort iets over vertellen.

Praten over het boek

Over dit boek valt er heel wat te vertellen. De methode Chambers is hier een handige instap: zie *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php en het boek *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002).

Thema's

Laat de jongeren voor je het gesprek begint een aantal thema's opnoemen uit het boek.

- ***Tweede wereldoorlog***
  - Jodenhaat, verzet, angst, onderduiken...
  - De oorlog doet heel wat (relaties) veranderen: zoek hier samen voorbeelden van. Bijvoorbeeld: oma die verdwaasd achterblijft als vader en de zoons moeten vertrekken / een ontluikende liefde wordt problematisch als de jongen met de Duitsers sympathiseert / de zussenrelatie komt onder druk te staan / Fing moet haar droom opgeven...
- ***Volwassen worden***
- ***Familiebanden***

Personages

Vraag de juryleden welk personage ze het leukst vonden en waarom. Wie vinden ze minder leuk? Kunnen ze zich inleven in de personages?

- ***Fing***
Het boek wordt verteld vanuit het oogpunt van Fing: we volgen haar versie op de gebeurtenissen. Ze ziet haar toekomst in duigen vallen, raakt teleurgesteld, wordt verliefd en heeft liefdesverdriet, voelt zich verantwoordelijk, rebelleert etc. Ze is het oudste meisje van het gezin.
Stel: jij bent Fing. Zou jij het dan anders aangepakt hebben? Zou jij op dezelfde manier zijn omgegaan met Liesl?
- ***Muulke***
Fings heldhaftige zus met veel zin voor avontuur en drama.
Zoek voorbeelden uit het boek waaruit blijkt dat Fing en Muulke vrij verschillend zijn.
- ***Jes***
Het jongste meisje van het gezin. En tevens de zus met de zwakste gezondheid. Toch maakt ook zij een evolutie door: ze gaat gaandeweg meer voor haar rechten opkomen en op eigen benen staan. *Geef daar enkele voorbeelden van.*
- ***Oma Mei***
De oma van het gezin (de moeder van de reeds lang overleden moeder van de zusjes & broers).

Kan je enkele typische uitspraken noteren van Oma Mei? Wat vind je van Oma Mei? Zou je ook graag zo'n oma hebben?

- **Vader en zonen**
- **Liesl**
- **De Sigarenkeizer / De Pruusin**
- **Filip / Bèr / Meester**
- **Het paard Heivisj**

Vertelperspectief

Het verhaal wordt verteld vanuit het standpunt van Fing, zodat het verhaal hard gekleurd wordt door haar visie. Eén keer wordt dit bijna tastbaar: wanneer haar zusje Jes per abuis bij de groep Joden beland en zo bijna mee op het Jodentransport wordt gezet.

Stijl

De stijl is beeldend en bijzonder vlot: je hoort het huis kraken, je ziet het uilen oog van Oom Mei heen en weer schieten.

Persquote

Hieronder volgen een paar citaten uit recensies van het boek. Zijn de juryleden het eens met de recensenten?

- ‘Er zijn maar weinig schrijvers die hun personages zo adembenemend levensecht en origineel kunnen portretteren als Lindelauf. [...] Op bijna elke bladzijde van deze weergaloze roman staan dit soort schitterende zinnen [...] die je met een nieuwe blik naar de wereld en het leven laten kijken. En dat is wat grote literatuur vermag.’

Trouw

- ‘Veel etiketten passen op dit boek: oorlogsroman, psychologische roman, familieroman, streekroman. maar het is vooral een boek met onvergetelijke verhaalfiguren. Het is de moeite waard om zes jaar te wachten, als je daarna zo'n boek kunt lezen.’

Dagblad van het Noorden

- Het beste jeugdboek van de laatste vijf jaar.

NRC Handelsblad

En ook nog...

- Vraag de juryleden welke passage hen het meest aangreep.
- *De hemel van Heivisj* is een historisch boek. Hebben de juryleden nog andere boeken over WOII gelezen? En zo ja: vonden ze dit mooier of beter?
- Vinden ze het leuk historische romans te lezen? Leert het ons iets over het heden?

Leestips

- *Negen Open Armen* / Benny Lindelauf
- *Oorlog zonder vrienden* / Evert Hartman
- *Het Achterhuis* / Anne Frank

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 6

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 6

KJV 2011-2012 (GROEP 6)

Galgenmeid / Jean-Claude van Rijckeghem en Pat van Beirs (door Joni De Mol)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Jean-Claude van Rijckeghem werd op 1 december 1963 geboren in Gent. Als kind was hij geen boekenwurm, wel was hij gek op films en strips. Van opleiding is hij vertaler-tolk. Zijn eindwerk maakte hij over het toen opstartende Filmnet. Dat was meteen de overstap naar de wereld van de film distributie, waar hij o.a. vertaal- en schrijfwerk en promotiewerk verrichtte. Zijn eerste scenario schreef hij voor de film *De bal*, een jeugdfilm over een meisje en haar magische voetbal, die z'n weg vond in verscheidene Europese landen. De tweede jeugdfilm *Science fiction* sleepte zelfs een aantal prijzen in de wacht op internationale filmfestivals.

Pat Van Beirs werd op 7 september 1954 geboren als zoon van een wiskundeleraar met een grote belangstelling voor literatuur en geschiedenis. Net als Jean-Claude is Pat vertaler van opleiding. Zijn grote droom om het te maken als Shakespeare-acteur werd in de kiem gesmoord door gezondheidsproblemen. Hij ging als vertaler aan de slag en schreef daarnaast ook filmrecensies. Toen Jean-Claude het aanbod kreeg om de Vlaamse versie van *Chicken Run* te maken, werkten de twee voor het eerst samen aan de adaptatie, waarin ze verschillende Vlaamse dialecten aan bod lieten komen. Voor Pat betekende de film een wending in zijn carrière, want nu wordt hij gevraagd voor de Vlaamse dubs van vele bekende films en series.

Het eerste boek dat ze samen schreven heet *Duivelsoog*, daarop volgde *De zevende sluier*. Hun roman *Jonkvrouw* won verschillende prijzen: **De Thea Beckmanprijs, de Boekenleeuw, de prijs van de Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen, de Interprovinciale Prijs voor Letterkunde, de Kleine Cervantes en een eervolle vermelding van de Zoenjury. Ook *Galgenmeid* won al de Boekenleeuw.** Het is niet zo dat ze om de beurt een hoofdstuk schrijven. Meestal geeft Jean-Claude een eerste aanzet voor een hoofdstuk of scène. Pat doet de research. Hij bezit de kunst om historische feiten aan de weet te komen die niemand anders kent. Schrijven doen ze met z'n tweeën achter de computer, waarbij ze mekaar's creativiteit stimuleren.

Kort samengevat

Antwerpen 1582. De veertienjarige beurzensnijder en inbreekster Gitte Niemandsdochter wordt in de boeien geslagen door de stadswacht en ter dood veroordeeld. Ze ontsnapt ternauwernood aan de galg door de onderbaljuw ervan te overtuigen dat haar vader een Spaanse hertog is die bovendien adviseur is van de Spaanse koning Filips de Tweede. De Nederlanden zijn in oorlog met Spanje en in ruil voor

haar leven moet Gitte spioneren voor de Nederlandse prins van Oranje. Ze reist naar Sevilla en zal al haar listen en handigheid moeten aanwenden om de strategische zeekaarten van de hertog te stelen. Maar hoe langer Gitte in Sevilla is, hoe meer ze van de stad en van de hertog gaat houden. Wanneer ze de elegante don Domingo ontmoet, slaat haar hart helemaal op hol. Ze probeert met alle middelen onder haar opdracht uit te komen...

Praten over het boek

Over dit boek valt er heel wat te vertellen. De methode Chambers is hier een handige instap: zie *Methode Chambers* op www.kjv.be/begeleiders/handboek.php en het boek *Vertel eens* van Aidan Chambers (Biblion, 2002).

Structuur

Het verhaal wordt verteld in 52 hoofdstukken, die geen titel hebben, maar wel genummerd zijn. Als er in het verhaal een sprong in de tijd plaatsvindt, staat onder het hoofdstuknummer [Anno 15xx]. Het verhaal begint als Gitte in 1582 Antwerpen uit stelen gaat en gearresteerd wordt. Om te verklaren hoe ze zo'n diefje geworden is, gaat het verhaal terug in de tijd. Zo speelt hoofdstuk 2 zich af in 1572, hoofdstukken 3 en 4 gaan over 1576 en hoofdstukken 5 tot 9 over 1580. Pas in hoofdstuk 10 belandt het verhaal weer bij zijn beginpunt aan, in 1582. Daarna maakt het verhaal nog twee keer een sprongetje in de tijd. Vanaf hoofdstuk 30 is het 1584 en de laatste drie hoofdstukken, vanaf 50, spelen zich ten slotte af in 1585.

Personages

Er komen bijzonder veel personages in het verhaal voor. In het onderstaande overzicht zijn dan ook enkel de voornaamste personages opgenomen.

- ***Gitte***
Gitte is de bastaarddochter van een serveerster en een Spaanse edelman. Op haar vierde wordt ze door haar moeder achtergelaten in een weeshuis waar ze opgroeit. Als ze moet vertrekken uit het weeshuis, komt ze terecht bij de rondreizende apotheker Zwart Peerken. Ze gaat aan het stelen samen met een ander lid van de groep, Karel de Kerkpisser. Als Gitte wordt betrapt, kan ze maar net een ophanging vermijden door naar haar vader te verwijzen. In ruil voor haar redding moet ze in Spanje bij haar vader gaan spioneren.
- ***Meester Adriaan en Greta***
Zij zorgen voor de kinderen in het weeshuis.
- ***Zwart Peerken en Manke Esmeralda***
De apotheker en zijn vrouw. Zwart Peerken blijkt allerlei spullen te verkopen die niet werken en Esmeralda beweert uit Klein-Egypte te komen en de toekomst te kunnen voorspellen.
- ***Slimme Ricus en de heilige Franciscus***
Twee andere leden van de troep van Zwart Peerken. Ricus heeft epilepsie. Johannes kan hem zagezegd miraculeus genezen als hij een aanval krijgt, waardoor mensen denken dat hij heilig is.
- ***Karel de Kerkpisser***
De jongen die Gitte opleidt in de dieverij. Hij wordt verliefd op Gitte.

- ***Johannes Vuylsteke***
Deze jongeman valt in de voor de onderbaljuw als Gitte wordt gearresteerd. Ze wordt toch veroordeeld, maar hij heeft medelijden met haar. Hij gelooft dat ze de dochter is van de hoge edelman de Almendraje. Hij bekommt bij Willem van Oranje dat Gitte naar Spanje wordt gestuurd om te spioneren. Hij moet zelf ook naar daar zodat Gitte bij hem verslag uit kan brengen. Hij wordt op Gitte verliefd hoewel hij vlak voor zijn vertrek naar Spanje getrouwd is. Hij sterft als naar Antwerpen proberen terug te keren.
- ***Hertog de Almendraje***
Gitte kent de naam van haar vader door de camee die ze heeft gekregen van haar moeder. Als ze in Spanje bij hem aanklopt, ontvangt hij haar in zijn huis. Met zijn wettige echtgenote heeft hij geen kinderen en Gitte is voor hem een godsgeschenk. De hertog is ook de baas van het Huis van de Oceanen. Daar worden de kaarten van de wereldzeeën gemaakt. Die kaarten zijn bijzonder belangrijk in de oorlog tussen Spanje en de Nederlanden.
- ***Doña Urraca***
De vrouw van de hertog van Almendraje. Tegen de hertog doet ze alsof ze Gitte vreselijk vindt, maar stiekem aanvaardt ze Gitte als de dochter die ze graag wou.
- ***Don Domingo***
De neef van de hertog. Gitte wordt verliefd op hem. Als ontdekt wordt dat ze elkaar 's nachts ontmoetten, moeten ze trouwen. De ochtend na hun huwelijk ontdekt Domingo het brandmerk dat Gitte kreeg bij haar terechtstelling. Hij probeert haar te vermoorden. Als hij ontdekt dat dat mislukt is en dat Gitte naar Antwerpen ontsnapt is, gaat hij naar Antwerpen om zich nogmaals op haar te wreken. Ook die poging mislukt. Gitte blijkt na hun nachtelijke escapades wel zwanger te zijn van hem. Ze noemt hun dochter Francisca.

Historische achtergrond

De Nederlanden – wat nu België en Nederland is – hoorden in de zestiende eeuw bij het Koninkrijk Spanje. De mensen in de Nederlanden hadden hun koning, Filips II, echter nog nooit gezien. Toch vroeg hij meer en meer belastingen. Ook was hij heel streng katholiek, terwijl de mensen in de Nederlanden meer en meer protestants waren. Ze kwamen in opstand in 1568. De oorlog die volgde zou tachtig jaar duren (tussen 1609 en 1621 was er wel een bestand). Uiteindelijk was het resultaat dat wat nu België is bij Spanje bleef horen, maar dat wat nu Nederland is, onafhankelijk werd. In het verhaal worden verschillende historische personages vernoemd:

- ***De hertog van Alva***: hij leidde de oorlog tussen Spanje en de Nederlanden in de beginfase. Hij stond bekend als de bloedige hertog omdat hij zo veel mensen liet vermoorden omdat ze niet katholiek waren.
- ***Alexander Farnese***: hij werd in 1578 landvoogd van de Nederlanden. Hij leidde de Spanjaarden in de oorlog en was zeer bekwaam. Hij wist dan ook een hoop Vlaamse en Brabantse steden terug onder het gezag van Spanje te krijgen.
- ***Willem van Oranje***: hij was eerst een raadsman van koning Filips, maar ontpopte zich daarna tot leider van de opstandelingen. Het lied dat toegeschreven wordt aan Marnix van St. Aldegonde – die overigens ook in het verhaal voorkomt – werd later het volkslied van Nederland: het Wilhelmus.

Wisten (of weten) de juryleden veel over deze historische achtergrond? Weten ze meer nu ze het boek gelezen hebben? Gaan ze n.a.v. dit boek anders naar de geschiedenis van de Nederlanden kijken?

Thema's

- ***Loyaliteit en trouw***

Gitte heeft het moeilijk om te kiezen voor wie ze moet werken. Ze is naar Spanje gestuurd om te spioneren, maar leidt daar een veel beter leven dan ze ooit in Antwerpen had. Ze is verliefd op Don Domingo en houdt van haar adoptiemoeder. Moet ze trouw zijn aan het land van haar moeder waarin ze opgroeide, of mag ze kiezen voor het land van haar vader: Spanje? Pas als de mensen in Spanje haar misdaadverleden ontdekken, heeft ze geen andere keuze dan terug keren naar Antwerpen. Eens ze daar is, is ze desondanks toch ook weer blij om terug thuis te zijn.

- ***Liefde***

Gitte is een bastaarddochter. Tijdens de oorlog met Spanje hadden veel vrouwen uit de Nederlanden relaties met Spanjaarden. Ze waren soldatenliefjes. Zulke vrouwen werden scheef bekeken door de bevolking, omdat ze aanpaptten met de vijand. Gitte heeft echter mooie herinneringen aan haar moeder. Zelf wordt ze ook verliefd op de Spaanse Don Domingo.

- ***Armoede***

Eigenlijk wil Gitte helemaal niet stelen, maar door de omstandigheden van haar leven, moet ze wel. Sommige mensen hebben medelijden met haar, anderen veroordelen haar erom.

- ***Huilen***

Een motief dat verschillende keren terugkomt in het verhaal is huilen. Gitte huilt nooit, want – zo zegt ze – ‘huilen helpt geen ene mallemoer’ (o.a. p. 142 en p. 413). Pas als Gitte terug is in Antwerpen en aankomt bij Zwarte Peer huilt ze wel. Niet uit verdriet, maar uit blijdschap om weer terug te zijn.

Halen de juryleden dezelfde thema's uit het boek? Vraag hen om het (lijvige) boek in maximum drie woorden samen te vatten.

Meer lezen

De val van de Vrededorch van Thea Beckman gaat over hoe de mensen in Utrecht de oorlog met de Spanjaarden beleven. Ook daar komt het thema van bastaardkinderen in voor.

Meer kijken

Gitte heeft het enkele keren over het retabel van de kerk waar ze Johannes ontmoet (zie bv. p. 204-5), de Santa Maria de la Sede in Sevilla. Dat retabel werd gemaakt door een Vlaamse beeldhouwer. Hier vind je een foto van het altaarstuk: static.panoramio.com/photos/original/44778851.jpg

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 6
Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!
www.kjv.be → Prikbord → groep 6

KJV 2011-2012 (GROEP 6)
***Leugens* / Justine Larbalestier**

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Justine Larbalestier is Australische – ook al klinkt haar naam Frans en speelt *Leugens* zich af in New York. Ze is geboren in Sydney en noemt zich een ‘Sydney girl’. Ze heeft op verschillende plaatsen in Australië gewoond en sinds 1999 woont ze halftijds in New York. ‘The world has always seemed an odd and fascinating place to me,’ zegt ze. Ze is getrouwd met auteur Scott Westerfeld.

Ze is auteur en *Leugens* is haar meest recente boek – en het enige dat in het Nederlands vertaald is. Eerder schreef ze *How to Ditch Your Fairy* en de *Magic or Madness*-trilogie. Samen met Holly Black maakt ze een *Zombies versus Unicorns*-antology. Daarnaast heeft ze een academische verzameling feministische science fiction in de 20ste eeuw uitgegeven en schrijft ze essays over science fiction.

Op dit moment is ze bezig aan een roman die zich in het New York van 1930 afspeelt, dus moet ze even kleren uit die periode dragen, naar Duke Ellington & Count Basie en Robert Johnson luisteren en films zoals *The Thin Man* bekijken.

Haar familienaam spreek je uit als ‘Lar-bal-est-ee-air’, ‘Lar-bal-est-ee-ay’ of: ‘Lar-bal-est-ee-er’. Het maakt haar niet uit welke je kiest. Haar vrienden noemden ze haar meestal ‘Lavaworm’, maar voor je die naam mag gebruiken, moet ze je echt leuk vinden.

📧 justinelarbalestier.com

📧 justinelarbalestier.com/blog

Auteur

Zijn de juryleden geïnteresseerd in de auteur achter het boek? Zo ja, dan kan je een groot deel van je bijeenkomst wijden aan het voorstellen en bespreken van de auteur. Het onderzoekswerk kan je (vóór de bijeenkomst) verdelen onder jezelf en/of de juryleden.

Justine Larbalestier is één van die jonge auteur met een Twitter-account en een website vol geestige FAQ's, informatie, interviews... Geef de juryleden de links in kwestie mee. Zoek boeiende citaten, fragmenten uit interviews... die je samen bespreekt tijdens de bijeenkomst. Herkennen de juryleden de persoon Justine in het boek? Haar fascinatie voor *science fiction* en *fantasy* blijkt bijvoorbeeld ook uit *Leugens*.

Kort samengevat

Micah liegt. Altijd en overal. Ze liegt tegen haar ouders, tegen haar klasgenoten, tegen haar leraars... Ze is wat je noemt een dwangmatige leugenaar. Als haar vriend Zach op een brutale manier vermoord wordt, besluit Micah zijn verhaal te vertellen. Zonder leugens, dit keer. Maar dat blijkt gemakkelijker gezegd dan gedaan, want Micah verbergt een afschuwelijke geheim...

Vorm

Bespreek de vorm met de juryleden. Het boek is verteld in korte stukjes, waarvan de meeste de titel 'Na' of 'Voor' krijgen. Andere stukjes heten 'Familiegeschiedenis', 'Leugen nummer zoveel'... Vinden ze dat dit vlot leest? Raken ze zo moeilijk of net makkelijk in de flow van het verhaal?

Vertelstandpunt

Onbetrouwbare verteller

Micah is een onbetrouwbare verteller. En het gevaar van altijd liegen is dat niemand je nog gelooft als je de waarheid spreekt. Alle (al dan niet opgebiechte) leugens van Micah maken dit boek dan ook complex (en boeiend) en leveren veel voer voor discussie:

- Kan je Micah – en het verhaal zoals zij het vertelt – echt geloven? Is die onzekerheid spannend, uitdagend of frustrerend?
- Wat denk je, elke keer dat ze een leugen opbiecht? Had je sommige leugens zelf al doorprikt?
- Micah spreekt 'jou' als lezer aan. Wordt haar verhaal daardoor overtuigender?
- Waarom liegt Micah?
- Voel je je beetgenomen door Micah?
- Bespreek het stukje 'Mijn geschiedenis' op p. 279. Waar komt de zin 'Het is hier koud. En donker. Geen ramen.' vandaan?

Je kan de rij leugens met de juryleden reconstrueren. Vergelijk dat met deze uitspraken van Micah:

- 'Niemand is ooit op het idee gekomen dat ik misschien lieg, omdat de wereld beter is zoals ik hem vertel.' (p. 208)
Is die wereld echt beter?
- 'Er zit waarheid in mijn meeste leugens. Dat zie je toch wel?' (p. 228)

Dit zegt een recensent over Micah als onbetrouwbare verteller. Kenden de juryleden die 'belangrijke ongeschreven regel'?

'Er is een belangrijke ongeschreven regel in de wereld van het boekenschrijven. Een ongeschreven regel waarvan ik niet eens wist dat hij bestond, totdat Justine Larbalestier hem aan diggelen slaat met haar boek "Leugens". Het gaat hier om de ongeschreven regel dat de verteller in een verhaal de waarheid vertelt. De verteller geeft de wereld weer zoals deze zich aan hem of haar ontvouwt. De verteller gaat je als lezer niet bewust voorliegen. In *Leugens* is dat echter precies wat er gebeurt.'

www.lekkerlezen.net/index.php/boeken-fictie/diverse-romans/498-leugens-justine-larbalestier

Einde

Lees samen het allerlaatste stukje nog eens. Rondt dit stukje het verhaal af? Geloof je – na al die opgebiechte leugens doorheen het verhaal – de laatste zin: ‘Ik zou toch niet tegen je liegen?’ Wat vinden de juryleden van die zin? Klinkt die niet uitdagend? Wat geloven de juryleden van het verhaal? Wat niet? Hoe is het volgens hen ‘echt’ gegaan? En: is het belangrijk te ontdekken wat er ‘echt’ gebeurd is?

Verdacht

Sommige leugens zijn illustratief en bijna triviaal, andere maken fundamenteel deel uit van de plot. Bijvoorbeeld: de leugens over haar broertje (dat ze verzonnen heeft en dat uiteindelijk toch heeft bestaan) of de leugens over het weekend dat Zach stierf (over de laatste keer dat ze elkaar zagen en dat zij in het weekend van zijn dood wolf was). Dat ze over deze dingen liegt, maakt haar verdachter. Hoe verder het boek vordert, hoe minder onschuldig Micah lijkt te worden. Of niet?

Cruciaal in dit verband zijn het gesprek dat haar ouders met haar voeren (p. 224) en de mededeling dat ze wél een broertje had: ‘Het was een ongeluk. We praten er niet over. Ik kan er niet aan denken.’ (p. 250) Hier krijg je echt het gevoel dat Micah het vertellen volledig in eigen handen heeft en houdt.

Vertrouwen de juryleden haar hoe langer hoe meer, of hoe langer hoe minder?

Spoiler alert!

Is *Leugens* een spannend boek? Ga met de juryleden na waar de spanning precies in zit: wie heeft Zach gedood, wat is dat met Micahs leven als wolf, wat is waar en wat is niet waar...

Leugens is een thriller waar je moeilijk veel over kan zeggen zonder cruciale informatie over de plot te geven. Wat zouden de juryleden tegen hun vrienden zeggen over het boek? Raden ze het hen aan? Hoe zouden ze hen overtuigen om het boek ook te lezen?

Dit zegt Justine Larbalestier zelf over de *spoilers* in *Leugens*:

‘You cannot believe a word Micah says, which means that her revelations cannot be taken at face value. So what you think is the big spoiler probably isn’t because there isn’t one big spoiler, there are many.

I’d be dead pleased if you could keep quiet about all of them.

I deliberately wrote the book to be read in at least two different ways. You may think you know what kind of book it is and what kind of person Micah is, but you’ll find other readers will disagree with you completely. There is no one right way to read this book. And that’s why I’m so keen for readers not to spoil it for others. Because I want each reader to come to their own conclusions.

Liar is as much a jigsaw puzzle as a novel, but one where the pieces can go together in many different ways. Writing it was a puzzle, too. I wrote it back to front and inside out. Not from start to finish, but scene by scene. As I wrote I shuffled scenes around, rewriting them with

every move. It was one of the most enjoyable writing experiences of my career. I could feel my brain stretching as I wrote. (In a good way.) I hope reading it has the same effect on you. Just don't spoil it, okay?'

justinelarbalestier.com/books/liar/

(Je kan dit citaat ook gebruiken als uitgangspunt voor een gesprek over de persoon die Micah – volgens elk jurylid apart – is, over de puzzel en hoe die (niet) past, over de korte stukjes waarin het verhaal geschreven is...)

Lichamelijkheid

Lichamelijkheid, zoenen en seks, spelen een betekenisvolle rol in het verhaal. Hoe zien de juryleden dat? Ga na hoe het dierlijke van die lichamelijkheid verbonden is met Micahs leven als weerwolf en met het jagen. Dit citaat kan dienen als uitgangspunt en als aanknopingspunt voor een gesprek over Micahs (on)schuld:

‘Seks is beestachtig, dierlijk, onbeheerst. Het gevoel dat neuken me bezorgt, grenst aan wat ik voel als ik op jacht ben, als ik een prooi neerleg. Die twee dingen liggen veel te dicht bij elkaar. Te intiem. Te makkelijk om door elkaar te halen. Niet door mij, door jóú.’ (p. 215)

Vinden de juryleden het slim gevonden van de auteur om bijvoorbeeld Micahs ongesteldheid (en de pil) aan haar weerwolvenbestaan te koppelen?

Personages

Micah staat centraal in dit verhaal. Vertrek vanuit haar om de andere personages te bespreken: schrijf in het midden op een groot blad papier haar naam en trek van daaruit pijlen naar de andere personages. Welke rol spelen zij in haar leven? Welke mensen zijn het belangrijkste voor haar? Wat is hun rol in het verhaal?

- Haar ouders
- De besjes en de rest van de familie op de boerderij
- Tayshawn en Sarah
Hoe belangrijk is hun rol in het verhaal? Hoe belangrijk zijn zij voor Micah?
- Pete, de witte jongen
Aanvankelijk gaat er een grote dreiging van hem uit, maar uiteindelijk blijkt hij een arme zwerfjongen te zijn, die niet eens wist dat hij ook wolf is.

Richt één van de pijlen op ‘jou’, de lezer. Wat is jouw band met Micah? Hoe zien de juryleden haar? Welk beeld krijgen ze van haar? Doorprikken ze de leugens of staan die haar ware aard in de weg?

Meer over Micah

Micah is een complex personage dat worstelt met het evenwicht tussen mens- en wolf-zijn. Die worsteling kan je aan de hand van deze citaten bespreken:

- ‘De verandering heeft alle delen van mijn leven afgesloten.’ (p. 223)
Is het alleen een verlies, of wint ze ook (wezenlijke) dingen?
- ‘Daarom praat ik nauwelijks met mijn neven en nichten. Ik wil ze niet kennen. Als ik ze ken, dan ben ik net als zij en dan hoor ik erbij.’ (p. 253)
- ‘Dat was een heerlijke tijd. Ik zou willen dat die tijd weer terug kon komen. Ik wens me – heel dikwijls – dat ik niet zou zijn wat ik ben, wie ik ben. Dat de familie van mijn vader gewoon een stelletje geschifte boeren is. Alles behalve wat ze in werkelijkheid zijn. Ik vond het fijn om een toekomst te hebben. Die wil ik terug.’ (p. 324)
- ‘Ik wil biologie studeren. Erachter zien te komen wat ik ben, hoe het werkt. Mijn DNA in kaart brengen.’ (p. 261)

Wat vinden de juryleden van Micah als persoon:

- Is zij een geloofwaardig personage? Zou ze bij je in de klas kunnen zitten?
- Wat dacht je toen ze voor het eerst zei dat ze een weerwolf is?
- Vind je haar weerwolven-schap realistisch en geloofwaardig beschreven?

Realistische fantasy

Leugens is een soort ‘realistisch fantasy-verhaal’. Micahs missie om op wetenschappelijke wijze te verklaren wat er met haar gebeurt, geeft het verhaal een extra realistisch aspect. Je kan het met de juryleden hebben over Micahs fascinatie voor biologie. De envelop met haar DNA in blijft tot vlak voor het einde gesloten. Wat hadden de juryleden verwacht hierin te vinden?

Zoek met de juryleden vergelijkbare verhalen, boeken, films... Is *Leugens* bijvoorbeeld te vergelijken met *Twilight*?

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 6

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 6

KJV 2011-2012 (GROEP 6)

Liever de leugen / Jonas Boets (door Greet Van Hove)

*Somebody to hold my hand
Someone who understands
Somebody to help me write
The poetry of life*

Someone to love me

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Jonas Boets werd geboren op 9 december 1981 in Wilrijk. Hij studeerde Germaanse Talen aan de universiteit van Antwerpen en voltooide ook de aanvullende studie Taal en Bedrijf in Leuven. Hij gaf een tijdje Nederlands in het derde en vierde middelbaar, maar nu werkt hij voor het productiehuis 'Eyeworks'.

Zijn culturele achtergrond heeft hij te danken aan zijn ouders. Met een moeder in de boekenwereld en een vader in de toneelwereld werd Jonas Boets van jongs af aan gestimuleerd om te lezen en te schrijven.

Trivia

- Zijn moeder publiceerde onder de naam Eva De Wilde enkele boekjes voor beginnende lezers.
- Zijn vader, Herman Boets, is onder andere te zien in de jongerensoap *Spring* op Ketnet, waar hij de rol van Roger vertolkt.
- Jonas Boets zelf begon in 1997 met enkele vrienden een muziekgroepje. Ze noemden zichzelf *Forbidden Fruit* en maakten techno-achtige dingen met computer, viool, piano en klarinet. Toen de groepsleden aan hun hogere studies begonnen, haakten ze af. Jonas Boets ging nog een tijdje als solozanger verder, maar een carrière in de showbizz zat er niet in.
- Naast lezen en muziek maken, houdt Boets ook van voetballen. Vroeger droomde hij ervan om profvoetballer te worden. In 2008 verscheen zijn boek *Geboren om te scoren* uit.
- Sinds kort woont hij met zijn vriendin in Berchem.

Kort samengevat

Een jonge vrouw wordt gegijzeld door een jongeman. Op straat staat de politie. Zij trachten de gijzeling op een vreedzame manier af te handelen. In hun zoektocht naar informatie over de jongeman komen bepaalde zaken aan het licht. De jongeman is geen onbekende bij de politie. Toch lijkt één en ander niet te kloppen. En de tijd dringt ...

Genre

thriller

Thema's

liefde, obsessie, liegen, stalking

Stijl

Deze thriller begint bij de laatste spectaculaire actie van de jongeman. De lezer krijgt net als de politie telkens een stukje informatie meer zodat de puzzel kan worden samengesteld. De auteur heeft het verhaal erg goed opgebouwd en de plot zit ingenieus in elkaar. Maar de schrijver zet de lezer ook regelmatig op het verkeerde been, al kan een aandachtige lezer al ergens halverwege de ware toedracht achterhalen. De ontknoping is al even verrassend.

De personages van de jongeren die bij het verhaal betrokken zijn, komen levensecht en herkenbaar over, terwijl sommige van de politie-inspecteurs door hun houding en uitspraken aan geloofwaardigheid inboeten. Het verhaal leest erg vlot en boeit tot het einde.

Het verhaal heeft een specifieke chronologie. Die kan je met de juryleden bespreken of reconstrueren. Maakt deze chronologie het verhaal extra spannend?

Personages

De belangrijkste personages in dit boek zijn:

- Christiaan Lagae
- Arne Maenhout
- Katrien Houbrechts
- Anthony Van Stappen
- Rykaert
- de brigadier
- agent Kristof Vanneste

Deze vragen kunnen helpen een gesprek over de personages te houden:

- Wie vertelt het verhaal ?
- Veranderde je van mening over bepaalde personages in de loop van het verhaal ?
- Hoe evolueerden de personages in de loop van het verhaal ?
- Hoe beïnvloedden de personages elkaar ?

- Hebben de personages die in dit boek voorkomen een stabiele persoonlijkheid ?

Recensie

Een recensent schreef over *Liever de leugen*:

‘*Liever de leugen* is een spannend verhaal, knap verteld, waarbij pas op het einde alle puzzelstukjes in elkaar vallen. De surrealistische elementen en de Britse humor maken dit boek bijzonder in zijn genre.’

Zijn de juryleden het hiermee eens? Vertel!

Mogelijke activiteiten

Laat de juryleden de voor hem/haar passende beoordelingswoorden aankruisen. Aan de hand hiervan zal een gesprek vlotter verlopen.

0	spannend	0	slaapverwekkend
0	verrassend	0	voorspelbaar
0	boeiend	0	saai
0	origineel	0	banaal
0	gemakkelijk	0	moeilijk
0	begrijpelijk	0	onverstaanbaar
0	geloofwaardig	0	ongeloofwaardig
0	ontroerend	0	gevoelloos
0	grappig	0	niet grappig
0	rijk aan inhoud	0	arm aan inhoud
0	diepzinnig	0	oppervlakkig
0	leerrijk	0	saai
0	volwassen	0	kinderachtig
0	mooi verwoord	0	flauw verwoord

Laat de juryleden hun mening over het boek noteren, of stel samen een juryrapport op. Post dit op www.kjv.be en mail ze ook door naar Jonas Boets op via www.jonasboets.blogspot.com. Benieuwd naar zijn reactie...

Bedenk/ontwerp een andere kft voor dit boek. Foto's en/of tekeningen post je op het Prikbord op www.kjv.be!

KJV 2011-2012 (GROEP 6)

Mierenkolonie / Jenny Valentine (door Sara Standaert)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

De Britse auteur *Jenny Valentine* is geboren in 1970. Ze is getrouwd, heeft twee kinderen en woont momenteel in Hay on Wye, Engeland. Haar man is singer/songwriter. Jenny werkte 15 jaar in een voedingswinkel, waar ze meer organische broden heeft verkocht dan de hoeveelheid woorden in haar eerste boek. Ze studeerde Engelse literatuur aan Goldsmith's College, wat er bijna voor gezorgd heeft dat ze wilde stoppen met lezen en schrijven. Gelukkig heeft ze dat niet gedaan: in 2007 verscheen haar debuutroman *Op zoek naar Violet Park*. Die werd bekroond met de Guardian Children's Fiction Prize. In 2009 verscheen *Gebroken Soep*. *Mierenkolonie* is haar derde boek.

Kort samengevat

De zestienjarige Sam is van huis weggelopen naar de grote stad. Hij werkt in de supermarkt, is gelukkig in zijn piepkleine kamertje in Georgianastraat 33 en is het liefst alleen. Bo is tien en woont boven Sam. Ze gaat niet naar school en haar moeder is nooit thuis. Bo houdt er niet van alleen te zijn en dus probeert ze vrienden te worden met Sam, of hij nu wil of niet. En hij wil niet. Oude Isabel doet alsof Georgianastraat 33 van haar is, terwijl het huis eigenlijk van Steve is die in de kelder woont. Als mieren krioelen ze door elkaars leven, kruipen ze door de kieren van elkaars bestaan totdat blijkt dat iedereen een geheim heeft dat ze voor elkaar proberen te verzwijgen...

Suggesties voor opdrachten

- Bespreek de titel: wat bedoelt de auteur met 'mierenkolonie'? Waar en hoe komen de mieren voor in het verhaal?
- Vóór het lezen: vraag de juryleden mooie of inspirerende zinnen te noteren.

Thema's

Laat de juryleden voor het gesprek begint een aantal thema's opnoemen.

- *Vriendschap*
Er zijn heel wat (soorten) vriendschappen beschreven in het boek: welke heb jij er kunnen uithalen?

Bo en Sam zijn elkaars tegenpolen en hoewel Sam het liefst met rust wil gelaten worden, ontwikkelt er zich een vriendschap tussen de twee. Uiteindelijk zal de vriendschap tussen Bo en Sam hun levens veranderen.

- ***Eenzaamheid***

Dit thema is in het hele boek aanwezig: elk personage is op zijn of haar manier eenzaam. Sam omdat hij er zelf voor koos na zijn vreselijke daad. Bo omdat ze door haar moeder in de steek wordt gelaten. Bo's moeder omdat ze nooit echt de liefde vindt. Max omdat hij gepest wordt en verraden wordt door zijn beste vriend.

- ***Schuld / opnemen van verantwoordelijkheid***

Zowel Sam als Bo's moeder Cherry maken een evolutie van zich schuldig voelen naar het opnemen van verantwoordelijkheid. Gek genoeg zorgt het gedrag van de kleine Bo voor een kentering bij beiden.

Personages

De personages kan je aan de hand van deze vragen bespreken:

- Welk personage vond je het leukst en waarom? Wie vond je minder leuk? Kon je je inleven in de personages?
- Alle personages van het boek staan afgebeeld op de cover. Laat de juryleden de personages beschrijven aan de hand van de cover.
- Sam en Bo zijn heel verschillend: som enkele verschillen op. Zijn er ook gelijkenissen?

De belangrijkste personages:

- ***Sam***

Wat vond je van het geheim van Sam? Ging je hem plots anders bekijken eenmaal hij zijn geheim onthuld had? Had je zoiets van hem verwacht?

Sam ontvluchtte zijn thuis op het platteland omdat hij niet langer kon leven met zijn schuldgevoel. Als lezer kom je echter pas met mondjesmaat te weten wat er fout liep. Op het einde van het boek maakt hij – dankzij Bo – een evolutie door. Hij neemt zijn verantwoordelijkheid op en betoont rouw.

- ***Bo***

Ondanks haar jonge leeftijd is Bo al heel volwassen voor haar leeftijd. Dankzij haar naïviteit en doorzettingsvermogen is ze verantwoordelijk voor een kentering.

- ***Cherry / Max / Isabel / Steve / Mick...***

Vertelperspectief / opbouw van het verhaal / schrijfstijl

Jenny Valentine laat de lezer op een aparte manier naar het verhaal kijken. Wat valt de juryleden op aan haar manier van vertellen? Lees samen onderstaand stukje van lezer Jet en vraag de juryleden om te reageren:

‘Valentine start met een close-up die meteen de essentie van het verhaal vastlegt: de ontmoeting tussen de 2 hoofdpersonen, die nog geen ontmoeting is: “Ik zag een meisje. Nog

maar een kind. Dat was niet het eerste wat er gebeurde, maar goed om mee te beginnen. Ik zie haar nu voor me. Alsof ze recht voor mijn neus staat. Was het maar waar. Donkerrood haar, roomblanke huid, ogen neergeslagen.” Bo en Sam hebben elkaar enkel vanuit een ooghoek gezien. Toch zijn ieder detail en ieder woord al van belang, later blader je 100% zeker naar die eerste zin terug. Na die close-up van de ontmoeting krijg je weer een breder beeld, het verhaal ontspint zich rond de buitenkant van Sam. En rond de rondjes die de bewoners – vooral Sam en Bo rond elkaar draaien. Om het met een cliché te zeggen: het verhaal ontspint zich als een ui. Daarna maken allerhande intriges, gebeurtenissen en tussenkomsten van Bo de binnenkant laagje na laagje zichtbaar. Het verhaal verdicht zich, de camera zoemt in. Als lezer voel je dat onder de gepelde laagjes toch nog verborgen plekjes zitten – zodat je slechts langzaam bij de kern komt. Of, om het met de metafoor van het boek te zeggen: je voelt de mieren wriemelen, maar je kan ze niet direct te pakken krijgen.’

www.verteleens.be/2010/09/10/mierenkolonie-jenny-valentine

Meer lezen

Op zoek naar Violet Park / Jenny Valentine

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 6

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 6

KJV 2011-2012 (GROEP 6)

Misschien een engel / Sebastiaan Leenaert (door Joni De Mol)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Op de website van *Sebastiaan Leenaert* valt het volgende te lezen:

Sebastiaan is 36. Hij woont in Kortrijk met Sari, Ella en Marie-Lou. Na zijn studies Germaanse Letterkunde verbleef hij een jaar in Nepal en Indië. Vandaag geeft hij les aan de lerarenopleiding van de Arteveldehogeschool in Gent. Hij doceert er o.a. jeugdliteratuur aan toekomstige leerkrachten Nederlands.

In oktober 2008 verscheen zijn eerste jeugdboek *Andijvie met een plastic vork* (Clavis). In oktober 2009 werd *Witte Olifant* gepubliceerd (Clavis). *Misschien een Engel* lag in de winkel in juni 2010 (Clavis). Andere werken, o.a. *Ambitieuze Rood*, *De Pillenkast* en een boek voor 9-jarigen zijn in voorbereiding.

☞ www.sebastianleenaert.be/pagina9.html

Kort samengevat

In dit ‘alternatieve sprookje’ krijgt een meisje een Siamese tweeling. De meisjes krijgen te maken met de spot van de dorpelingen. Als een prins op doorreis met de meisjes aanpapt, is het hek helemaal van de dam. De gevolgen zijn niet te overzien.

Structuur

Het verhaal wordt vanuit verschillende oogpunten verteld, je kan die samen met de juryleden reconstrueren.

- Het *eerste deel* brengt het verhaal van de moeder. Dat wordt getoond in het boek door een voorblad met enkel ‘moeder’ in een speciaal lettertype erop. De moeder – een jong meisje – speelt vaak met jongens van het dorp in de matrassenfabriek. Als ze in hun puberteit komen, veranderen de spelletjes en het meisje raakt zwanger. Dat op zich is erg genoeg, maar het kind blijkt een ‘gedrocht’ te zijn. Meer dan dat, en dat het over ‘hen’ gaat, komen we in het eerste deel van het boek niet te weten. De moeder wordt door haar vader op de trein gezet en komt niet meer terug.

- Het *tweede deel* van het boek begint met een voorpagina waarop ‘wij’ staat, met daarboven een vrouwelijke Siamese tweeling getekend. Vanaf dan vertellen de twee zussen het verhaal. Wie er aan het woord is, wordt duidelijk gemaakt door de tekening van een hoofd bovenaan elk hoofdstuk. Aan de hand van de richting die het hoofd uitkijkt, wordt duidelijk wie van de twee aan het woord is. De tweeling blijkt wel met elkaar verbonden te zijn, maar toch hebben ze elk een ander karakter, dat duidelijk blijkt uit hun stukjes.
- In *deel drie* komt de prins erbij. Deel drie wordt aangeduid door een voorblad met ‘de prins’ erop en een tekening van een kroon erboven. Vanaf dan zijn er drie personages die aan het woord kunnen komen, aangeduid door de tekeningen van de hoofden van de meisjes of van de kroon op het hoofd van de prins. Een verschil is echter dat in de stukken van de prins niet de prins zelf aan het woord is – geen ik-verteller, zoals in de stukken van de zussen – maar een auctoriële verteller.

Vinden de juryleden de aanduidingen met de hoofden handig of overbodig? Waarom zou de auteur het verhaal van de prins niet in de ik-vorm vertellen? Hebben ik-verhalen en hij-verhalen een ander effect op de juryleden? Leven ze dan meer of minder mee met de personages?

Op enkele plaatsen wordt het verhaal onderbroken door een soort recept uit 1533 dat in het vet en cursief gedrukt is. Daarna volgen telkens de overdenkingen van de paus die ook in het cursief gedrukt zijn om deze passages duidelijk te onderscheiden van de rest van het verhaal. De overdenkingen van de paus gaan over een Siamese tweeling. Hij vindt het een gedrocht en ze moeten dood. Ze zijn volgens hem verwekt door de duivel. Op het einde van dit stuk vervloekt de Siamese tweeling hem. Of die Siamese tweeling slaat op de zusjes uit het verhaal, is onduidelijk.

Einde

Het boek heeft ten slotte een open einde. De meisjes worden geopereerd om hen van elkaar te scheiden. Hoe die operatie afloopt wordt echter niet verteld. Hadden de juryleden liever wel geweten hoe het afloopt? Hoe hoort het volgens hen af te lopen? Wat vinden ze van zo’n open einde?

Personages

Het boek heeft drie belangrijke personages:

- Dat zijn de *twee zussen*, die elk duidelijk een andere persoonlijkheid hebben. De zus die in het boek naar links gaat (vanuit het perspectief van de lezer) is de meest dominante van de twee. Zij neemt de beslissingen. Toch is het de andere zus – die naar rechts kijkt – de het eerst volwassen wordt. Bij de dominantere zus blijven de bloedingen uit. Vanaf dan zijn de verhoudingen anders. De normaal verlegenere zus groeit meer en voelt zich beter in haar vel. Ze krijgt aandacht van één van de jongens in het dorp. Toch hebben de zusjes een sterke band en ervaren ze zichzelf soms als één: ‘En daarom zal hij mij zus kwetsen, en mij dus ook. Want ik ben zus.’ (p. 64)
- Als de *prins* komt, heeft hij wel aandacht voor allebei de zusjes, maar slechts één van de zusjes is volwassen. Zij raakt dan ook zwanger. Hoe meer het kind in haar groeit, hoe meer de andere zus wegwijnt.

- Omdat de moeder van de zusjes is weggestuurd, zorgt hun *oma* voor hen. Zij is heel beschermend tegenover de meisjes. Zo komen ze als ze klein zijn nauwelijks buiten. Aan het hof denken ze dat ze weigert de zusjes te laten onderzoeken, maar op het einde van het verhaal blijkt dat de burgemeester de brieven heeft achtergehouden.

Stijl

Zowel in het taalgebruik als in de lay-out springt het boek in het oog. Dat bleek al uit de manier waarop wordt aangeduid wie er aan het hoofd is, met de tekeningen van de hoofden van de meisjes en de kroon van de prins. Het taalgebruik leunt af en toe bij het poëtische aan. Enkele voorbeelden:

- p. 10: ‘Bomen gaan over in bomen gaan over in weiden en flarden van huizen trekken in hoog tempo langs me heen’.
- p. 11: ‘Klapertttanden.’
- p. 46: ‘WatWaaromWatgebeurter?’
- p. 66: ‘Die schoenen willen dansen. Het zijn dansschoenen, dansschoenen uit het Zuiden, gemaakt van muzieknoden en sol sleutels’.

Wat vinden de jongeren van dit soort taalgebruik? Houden ze ervan? Vinden ze dat het in een roman thuis hoort?

Siamese tweelingen

De juryleden hebben misschien al wel gehoord over Siamese tweelingen die van elkaar gescheiden worden. Wat vinden zij daarover? Kunnen ze zich iets inbeelden bij het steeds verbonden zijn met je zus/broer? Als er toevallig tweelingen in de groep zitten, kan er ook gepraat worden over hoe het is om een gewone tweeling te zijn.

Dit filmpje toont een Siamese tweeling die vrij normaal door het leven kan gaan:

www.youtube.com/watch?v=BkKWApOAG2g. Het gaat onder andere over dezelfde dingen die ook in het verhaal aan bod komen.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 6

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 6

KJV 2011-2012 (GROEP 6)

Mombakkes / Do Van Ranst (door Yarne Daeren)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Do van Ranst debuteerde in 1999 met *Boomhuttentijd* (Averbode), een verhaal over zelfmoord, rouw en verdriet. Hij was toen vijftientig, behoorlijk jong voor een schrijver. Hij is altijd bezeten geweest van jeugdboeken, hij bleef ze lezen, ook toen hij zagezegd volwassen was. En op een dag besloot hij zelf een verhaal te schrijven.

Do's taalgebruik is sober en poëtisch, structuur is van groot belang in zijn verhalen.

🔗 www.dovanranst.com

Kort samengevat

Vastenavond 1978. Zoals elk jaar komen er gekken langs in het huis van Frank. Nu hij vijftien is, wil hij er eindelijk een keer bij zijn. Hij heeft het allemaal gepland, van het wachten tot zijn zusje slaapt, tot het opengooien van de woonkamerdeur en zeggen dat hij wil deelnemen aan het feest. Deze keer laat hij zich niet wegsturen.

Maar wie zijn die Vastenavondgekken en wat doen ze? Waarom doet Mercedes zo geheimzinnig en waarom vertellen zijn ouders hem niets? De weg van zijn bed naar beneden is lang. Het geeft Frank de tijd om na te denken. Over zijn hoogst bijzondere vader, zijn excentrieke opa en het keldervolk van weleer. Of over Diederik, zijn broer die maar half is en die wegliep om nooit meer terug te komen. En over de grote schande, die als een deken over hun huis hangt en de wereld angstvallig buiten houdt.

Frank vindt een plek op de eerste rij, vanwaar hij zijn ouders kan zien en de mysterieuze gekken. Hij wacht er tot zijn ouders de gekken ontmaskeren. Of gaat het dit jaar andersom?

Stijl

Ook dit boek van Do van Ranst is geschreven in een fantasievolle en poëtische stijl. Deze zorgt voor een mysterieuze sfeer. Doordat het hele boek geschreven is vanuit het standpunt van Frank (een jongen vijftien) is de taal erg beeldrijk en doet ze kinderlijk aan.

Thema's

- De vader-zoonrelatie
- Vastenavondritueel

Vragen

- Waar speelt dit verhaal zich volgens jou af? Zou dit verhaal zich overal kunnen afspelen?
- Waar komt de titel van het boek vandaan? Wat betekent de titel?
De titel *Mombakkes* verwijst naar de Vastenavondrituelen. Op die avond bezoeken Vastenavondgekken gezinnen waarbij ze de leden van het gezin voor aap zetten. De bedoeling is dat ze er aan het einde achter komen wie hen in de maling wil nemen.
Het begrip “masker” is een heel bekend verschijnsel in de literatuur. In de Griekse Oudheid speelden mannen vrouwenrollen met een masker voor. Achter een masker kan je je zelf verschuilen. Je kan je anders voordoen dan je bent. Daarom kan Diederik met een masker voor harde feiten op de proppen brengen met de bedoeling een verandering bij zijn vader teweeg te brengen.
- Er is een groot verschil tussen de Vastenavond die wij kennen en de Vastenavond die in het boek beschreven wordt. Hoe vier jij Vastenavond? Vier jij het? Wat is de betekenis van Vastenavond?

Activiteiten

Het einde van dit boek is geen einde voor het verhaal van Franks leven. Eigenlijk is het einde van het boek pas het begin van Franks leven. Wat kan er nog allemaal gebeuren? Er zijn verschillende scenario's mogelijk. Zal alles veranderen of blijft alles toch zoals het was?

Een belangrijk thema in dit boek is de vader- zoon relatie. Met wie van je ouders heb jij de sterkste band? Hoe komt dat? Discussieer hierover in groep.

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 6

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 6

KJV 2011-2012 (GROEP 6)

Zie je graag :-) / **Brigitte Van Aken**
(door Annie Moenaert)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Brigitte van Aken (Turnhout, 7 mei 1962) debuteerde in 1990 (met Annemie Fierens) met een roman voor volwassenen. Samen schreven ze drie boeken: *Goed gek*, *In Kamerjas*, *Land van Majesteiten* (Davidsfonds/Infodok). Voor haar vierde boek *Mooi weer vandaag* ging Brigitte solo.

Aanleiding voor het verschijnen van haar eerste jeugdboek *Barst* was de aanslag op het World Trade Centre in New York, in 2001. Ze sprak er destijds met haar leerlingen over. *Barst* gaat over angst en vriendschap, twee thema's die een brug slaan tussen het heden en het verleden. *Barst* was haar eerste jeugdverhaal. Daarna volgde *Lieve Leugens*, waarmee zij vier sterren behaalde in de Nederlandse Volkskrant.

Voor haar jeugdroman *Ooit is niet nu* kreeg ze de publieksprijs Knokke Heist voor het beste jeugdboek van 2008.

Brigitte geeft Nederlands aan de Stedelijke Handelsschool te Turnhout, schrijft en regisseert theaterstukken voor en met jongeren. Zij is moeder van twee dochters. Toneel is haar tweede passie. Haar jeugdboek *Lieve Leugens* verwerkt ze tot een theaterproductie:

‘Het is iets speciaals om met een eigen stuk op het podium te staan. Het is een heel andere manier van werken en het leuke eraan is dat ik kan samenwerken met een hele groep. Dat in tegenstelling tot schrijven, dat is maar een eenzame bezigheid.’

Schrijven blijft echter haar eerste, grote passie. ‘Ik zal me ook uitsluitend toelagen op boeken voor +16-jarigen’, zegt ze. ‘Ik heb heel wat voeling met die leeftijdscategorie. Ik geef les aan de Handelsschool en eigenlijk zijn mijn leerlingen mijn grootste inspiratiebron. In het leven van een jongeling gebeurt veel meer dan wij denken.’

Kort samengevat

Lise en haar oma e-mailen elkaar. Lise is verhuisd naar de andere kant van het land om er fotografie te studeren en oma is verhuisd naar een serviceflat. Hun e-mails worden lange brieven waarin ze steeds meer over hun levens vertellen. Lise vertelt over haar vriend en zijn moeilijke moeder, oma over vroeger en hoe ze uit het klooster vluchtte. Hun belevenissen blijken puzzelstukken die geleidelijk aan in elkaar vallen...

Structuur

Het verhaal bestaat uit 16 hoofdstukken. Tussen de hoofdstukken door kan je de e-mails tussen oma en kleindochter lezen en de chat-berichten tussen Lise en haar moeder.

Lise heeft een passie voor fotografie en dat wordt in het verhaal omgezet door passende foto's. De personages krijgen zo een gezicht.

Thema, tips en verwerkingsmogelijkheden

In het verhaal zitten veel thema's verweven zoals opgroeien, oma-kleindochter relatie, liefde, geheimen.

Deze vragen kunnen een gesprek over het boek op gang brengen:

- Een leugentje om bestwil: moet dat af en toe kunnen?
Zelfs ouders doen het als hun kinderen klein zijn, denk maar aan Sinterklaas of de paashaas. Maar hoe ver kan je gaan? Kan je elke leugen verantwoorden? Wat vinden de juryleden daarvan?
- Laat de juryleden vertellen over de band die zij met hun grootouders hebben. Vertellen hun grootouders verhalen over vroeger? Misschien zijn er juryleden die hun grootouders niet hebben gekend. Vinden ze dat jammer?
- Laat de juryleden vertellen wat ze van de foto's in het boek vinden. Hou een fotoshoot met de juryleden en maak foto's die bij het verhaal zouden passen.

Interview met fotografe Nicole Andrea

“Om mij een goed ‘beeld’ van het verhaal te kunnen vormen heb ik eerst lange gesprekken gehad met de auteur en het boek gelezen met ‘pen en papier’. Ik maakte aantekeningen telkens als ik een beeld voor ogen kreeg. Uiteindelijk heb ik me tot de essentie van het verhaal beperkt. Het is een dubbelverhaal: dat van Oma en dat van Lise. In het boek staan daarom tien foto's: vijf van/over Oma en vijf van/over Lise.”

“Ik heb eerst twee modellen en locaties gezocht en ben ook gaan grasduinen in mijn archief. Voor Oma's verhaal heb ik twee van mijn ‘oudere’ foto's gebruikt. Alle andere foto's zijn speciaal voor het boek gefotografeerd. De foto's van Oma moesten op foto's van vroeger lijken dus zorgde ik voor een kamer met bloemetjesbehang, een oud gebouw, oudere kleding... De foto's van Lise zijn moderner: zij draagt een leren vestje bijvoorbeeld.”

“Het boek is bestemd voor 14+ en ik heb bewust een beetje ‘mode-achtig’ gefotografeerd omdat jonge mensen vandaag veel met fotografie en beeld bezig zijn. Ik wilde dat de meisjes meteen verliefd werden op Basti/Nishan! Ook de cover is speciaal voor het boek gemaakt. De uitgeverij heeft de foto spijtig genoeg ‘verdonkerd’ omdat zij hem te gewaagd vonden. En om de kosten te drukken is het boek op gewoon papier gedrukt, wat de foto's grijs en contrastloos maakt. Maar toch was voor mij een heel aangenaam project.”

Interview met Brigitte van Aken

“Het boek ontstond als volgt: een moeder van een collega van me had een sterk verhaal. Ik heb haar ontvangen op thee en koekjes en liet haar praten. Het verhaal van de oma is grotendeels het hare. Dat wil zeggen: de omkadering, niet het liefdesverhaal. Dat verzon ik.”

“Ik wil een groot publiek bereiken met dit boek, omdat het over drie generaties gaat. Ik hoorde van oudere mensen dat het thema herkenbaar is: oma's en kleindochters... dat gaat meestal goed. Daar zijn redenen voor. Ik merkte ook dat mijn dochter het bijzonder goed met mijn moeder kan vinden, op alle vlakken. Dat zette mij aan het denken. Het idee rijpte dus ook vanuit die persoonlijke invalshoek: mijn moeder luistert écht naar Marlies, onze oudste, en speelt een belangrijke rol in haar leven en in de keuzes die mijn dochter maakt. Het idee ontstond dus om het verhaal van de moeder van mijn collega te koppelen aan dat inzicht: **oma 's en kleindochters hebben iets met elkaar**. En ik besloot dat gegeven in een verhaal uit te werken.”

“De fotografe hoefde ik niet te zoeken. Die kende ik al. Met Nicole ben ik bevriend. De idee om samen te werken ontstond toen we de trein naar Keulen namen. Een roman voor adolescenten en daar foto's bij: bingo. Jonge mensen houden van foto's. Nicole en ik hebben heel intensief samengewerkt.

We kozen dus ook voor parallellen in de fotografie. Zo zijn er vijf foto's genomen die betrekking hebben op het leven van de oma en vijf die te maken hebben met het leven van Lise. Bovendien is het model hetzelfde meisje: Lise lijkt ook fysiek op oma. Zo hoort dat te zijn."

"Nicole hoef ik niet bij te sturen. Die is professioneel genoeg en begrijpt dat een foto nooit een plaatje bij een praatje mag worden. Een foto moet suggereren en nog veel ruimte laten tot fantasie. Je merkt dat haar foto's een sfeer van mystiek oproepen. Dat wilde ik graag. We zaten dus op dezelfde golflengte. Je zou als het ware het verhaal kunnen reconstrueren op basis van de foto's. Ik verwijs graag naar de cover, waar je merkt dat oma wacht op haar geliefde. Maar dat doet ook Lise wanneer zij de trein neemt. We zochten ook zorgvuldig naar een parallel Basti/Nishan en vonden twee jongens die qua stijl op elkaar geleken. Lise valt dus op 'hetzelfde type' als haar oma."

"Ook het nevenverhaal van de 'onbetrouwbare vriendin' vertoont parallellen die de lezer gaandeweg ontdekt. Ik houd niet van een expliciet verhaal, maar van een web, een zorgvuldig opgebouwde puzzel. Die moet aan het eind natuurlijk perfect gelegd zijn."

"Ik wil niet écht iets kwijt aan de juryleden. Ik weet dat de recensies lovend zijn, maar dat een jury misschien vanuit een ander perspectief kijkt. Als dat zo is, dan hoop ik vanuit het perspectief van de nieuwsgierige lezer die niet écht in een bepaalde categorie thuishoort."

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 6

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 6

2011: Nienke van Hichtum-prijs, De hemel van Heivisj. 2011: Woutertje Pieterse Prijs, De hemel van Heivisj. 2011: Dioraphte Jongerenliteratuur Prijs, De hemel van Heivisj. 2017: Gouden Lijst, Hoe Tortot zijn vissenhart verloor. References. ^ a b c d e Ghonem-Woets, Karen. "Benny Lindelauf - Lexicon van de jeugdliteratuur (1982 - 2014)" (in Dutch). Digital Library for Dutch Literature. Archived from the original on 6 April 2019. The New Hemel Brabant. You Can Consider It the HFT20's Wing Man. Luxury Watch Travel Rolls.Â Modern on the Inside. Hemel Watches Hemel Chevron. \$ 299.99. Hemel Watches Hemel Alpha. \$ 299.99. Hemel Watches Hemel Ten36. \$ 299.99. Hemel Watches Hemel Justice. \$ 299.99. Gentlemen, It's Time to Upgrade Your Wrist.